

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
1. Międzynarodowe prawo konfliktów zbrojnych .	5
2. Ochrona ludności cywilnej najważniejszym zadaniem międzynarodowego prawa konfliktów zbrojnych	8

CZĘŚĆ PIERWSZA

GENEZA I PODSTAWY PRAWNE OCHRONY LUDNOŚCI CYWILNEJ

Rozdział I. Geneza ochrony prawnej ludności cywilnej .	13
1. Okres starożytności	13
2. Okres średniowiecza	14
3. Okres nowożytny	17
Rozdział II. Podstawy prawne ochrony ludności cywilnej	22
1. Konwencyjne podstawy prawne	22
2. Inne podstawy prawne	36

CZĘŚĆ DRUGA

OBECNA SYTUACJA PRAWNA LUDNOŚCI CYWILNEJ

Rozdział III. Zakres pojęć ludność cywilna i obiekty cywilne	45
1. Ludność cywilna a siły zbrojne	45
Kombatanci i niekombatanci	46
Kombatanci regularni i nieregularni	46
Osoby, którym przysługuje status jeńców	47
Tzw. kombatanci nielegalni	51
Szpiedzy i dywersanci	53
Quasi-kombatanci	54

Osoby chronione w świetle konwencji genewskich z 1949 roku o ochronie ofiar wojny	55
2. Definicja ludności cywilnej	57
3. Teoria podwójnego domniemania	58
4. Prawo i obowiązek ludności do obrony państwa	60
5. Obiekty cywilne a cele wojskowe	63
Rozdział IV. Ochrona ogólna ludności cywilnej	69
1. Zasada rozróżnienia	69
2. Zasada ochrony ludności cywilnej	72
3. Bronie masowego rażenia a ochrona prawna ludności cywilnej	78
Broń jądrowa	78
Broń chemiczna i bakteriologiczna	81
Nowe rodzaje broni niekontrolowanego rażenia	84
4. Bombardowania terrorystyczne	85
5. Pomoc humanitarna dla ludności cywilnej	90
6. Zakaz stosowania represaliów przeciwko ludności cywilnej	95
Rozdział V. Ludność cywilna pod okupacją	98
1. Sytuacja prawna terytorium okupowanego	98
2. Zarządzanie terytorium okupowanym	101
3. Obowiązki okupanta wobec ludności cywilnej terytorium okupowanego	104
4. Deportacje ludności cywilnej z terytorium okupowanego	108
5. Zakładnicy. Terroryzm międzynarodowy	110
6. Sytuacja własności na terytorium okupowanym	112
Rozdział VI. Status specjalny niektórych grup ludności cywilnej	116
1. Status specjalny ze względu na stan	116
Ranne i chore osoby cywilne	116
Dzieci	118
Kobiety	121
2. Status specjalny ze względu na funkcję	122
Cywilny personel medyczny	122
Personel samoobrony	128
Personel Czerwonego Krzyża	133
Dziennikarze	138
3. Status specjalny ze względu na sytuację prawną	142
Cudzoziemcy. Internowanie	142
Personel dyplomatyczny i konsularny	159

Rozdział VII. Status specjalny niektórych obiektów cywilnych	169
1. Miejscowości niebronione i miasta otwarte	169
2. Strefy i miejscowości szpitalne i bezpieczeństwa	171
3. Strefy zneutralizowane	176
4. Urządzenia medyczne	179
5. Dobra kulturalne	183
6. Statki morskie	187
Rozdział VIII. Kontrola stosowania czwartej konwencji genewskiej z 1949 roku o ochronie osób cywilnych podczas wojny	193
1. Odpowiedzialność państw za stosowanie czwartej konwencji genewskiej	193
2. Kontrola stosowania czwartej konwencji genewskiej przy pomocy mocarstw opiekuńczych	196
3. Funkcje mocarstw opiekuńczych wobec ludności cywilnej	199
4. Substytucja mocarstw opiekuńczych	209
Rozdział IX. Odpowiedzialność za zbrodnie wojenne popełnione na ludności cywilnej	213
1. Straty wojenne ludności cywilnej	213
2. Zbrodnie hitlerowskie popełnione na ludności cywilnej w czasie drugiej wojny światowej	214
3. Zbrodnie popełnione na ludności cywilnej w konfliktach indochińskim i bliskowschodnim	219
4. Zakres pojęcia zbrodni wojennych popełnionych na ludności cywilnej	222
5. Sankcje za zbrodnie wojenne popełnione na ludności cywilnej	226
6. Nieprzedawnienie zbrodni wojennych popełnionych na ludności cywilnej	232
7. Odszkodowania za zbrodnie wojenne popełnione na ludności cywilnej	236
Rozdział X. Ochrona ludności cywilnej a podział konfliktów zbrojnych na międzynarodowe i niemiędzynarodowe	246
1. Konflikty zbrojne międzynarodowe (artykuł 2 czwartej konwencji genewskiej)	246
2. Konflikty zbrojne niemiędzynarodowe (artykuł 3 czwartej konwencji genewskiej)	247
3. Wojny narodowowyzwoleńcze	252

**TENDENCJE ROZWOJU PRAWA KONFLIKTÓW
ZBROJNYCH W ZAKRESIE OCHRONY LUDNOŚCI
CYWILNEJ**

Rozdział XI. Konieczność rozwoju prawa konfliktów zbrojnych w zakresie ochrony ludności cywilnej . . .	257
1. Uzasadnienie konieczności rozwoju prawa konfliktów zbrojnych w zakresie ochrony ludności cywilnej . . .	257
2. Prace Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża w latach 1955—1957	260
3. Wzrost zainteresowania rozwojem prawa konfliktów zbrojnych w zakresie ochrony ludności cywilnej od 1968 roku	262
Rozdział XII. Wpływ paktów praw człowieka z 1966 r. na rozwój prawa konfliktów zbrojnych w zakresie ochrony ludności cywilnej	264
1. Zakres stosowania czwartej konwencji genewskiej i paktów praw człowieka	264
2. Możliwość ograniczeń w stosowaniu paktów praw człowieka podczas konfliktu zbrojnego	266
Rozdział XIII. Prace Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczące ochrony ludności cywilnej	272
1. Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 2444/XXIII z 1968 roku dotycząca poszanowania praw człowieka w konfliktach zbrojnych	272
2. Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 2675/XXV z 1970 roku dotycząca podstawowych zasad ochrony ludności cywilnej	274
3. Rezolucje Zgromadzenia Ogólnego ONZ dotyczące ochrony ludności cywilnej przyjęte w latach 1971 i 1972	277
Rozdział XIV. Prace Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża nad zwiększeniem ochrony ludności cywilnej	279
1. Cel prac Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża: potwierdzenie i rozwój międzynarodowego prawa humanitarnego stosowanego w konfliktach zbrojnych	279
2. Zakres prac Międzynarodowego Komitetu Czerwo-	

nego Krzyża i struktura projektów nowych instrumentów prawnych	281
3. Postanowienia projektów protokołów dodatkowych dotyczące ludności cywilnej	283
4. Zagadnienie ochrony ludności cywilnej na konferencjach ekspertów krajowych stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i ekspertów rządowych w latach 1971 i 1972. Stanowisko ekspertów polskich	289
Środki zmierzające do zwiększenia ochrony ludności cywilnej	291
Zakazane metody i środki walki a ochrona ludności cywilnej	293
Ochrona rannej i chorej ludności cywilnej oraz status cywilnego personelu i urządzeń medycznych	297
Status partyzantów w świetle ochrony ludności cywilnej	299
Ochrona ludności cywilnej w konfliktach zbrojnych nie mających charakteru międzynarodowego	300
Rozdział XV. Niektóre inne problemy związane z rozwojem prawa konfliktów zbrojnych w zakresie ochrony ludności cywilnej	304
1. Rozwój prawa konfliktów zbrojnych w zakresie ochrony ludności cywilnej a walka o pokój	304
2. Rozwój prawa konfliktów zbrojnych w zakresie ochrony ludności cywilnej a przestrzeganie istniejących reguł prawnych	307
3. Perspektywy dalszej kodyfikacji prawa konfliktów zbrojnych	308
Zakończenie	310
Tablice	
I. Wzajemny stosunek konwencji genewskich i konwencji haskich wymienionych w rozdziale II	320
II. Podział ludności w czasie wojny pod względem prawnym	321
III. Międzynarodowe znaki ochronne i wyróżniające związane z ochroną ludności cywilnej	322
Wykaz skrótów	324
Indeks nazwisk	326
Bibliografia	
Dokumenty	329
Literatura	331